

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/91/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123207269
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2024:8123207269.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX B., B. C. XXXX/XX, zastúpená: JUDr. Daniel Tarbaj, advokátska kancelária, 091 01 Stropkov, Zámocká 525/28, IČO: 53450345, proti žalovanej: Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s., Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava – Ružinov, IČO: 31320155, zastúpený: Remedium Legal, s.r.o. so sídlom 851 02 Bratislava – Petržalka, Pajštúnska 5, IČO: 53255739, o primerané finančné zadostučinenie a prísl. takto:

rozhodol:

- Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 50 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- Žalobu v prevyšujúcej časti zamietla.
- Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ale len z prisúdenej istiny.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa žalobou z 31.7.2023 uplatnila nárok na primerané finančné zadostučinenie vo výške 117,75 Eur podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a to z dôvodu, že v predchádzajúcom spore 9Csp/158/2022 bola ako spotrebiteľka úspešná, keď žaloba žalovaného voči nej o zaplatenie istiny 50 Eur s príslušenstvom bola zamietnutá. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že veriteľ nepostupoval s riadnou odbornou starostlivosťou pri preverovaní bonity žalobkyne. Výšku nároku žalobkyňa odôvodnila výškou požadovanej istiny, ale aj uplatnenej náhrady trov konania v rozsahu 67,75 Eur.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Vyslovil názor, že v základnom konaní k žiadnemu uplatneniu práv zo strany žalobkyne nedošlo, žalobkyňa bola v pozícii žalovanej. Citoval z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove 14Co/91/2012 zo dňa 10.10.2013, podľa ktorého je nevyhnutné sledovať účel § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., ktorým je nastolenie rovnováhy zmluvných strán a tá bola nastolená v základnom konaní, v ktorom súd posúdil úver ako bezúročný a bezpoplatkový a žalobkyňa nebola zaviazaná na zaplatenie odplaty za jeho používanie. Podľa žalovaného teda nebola splnená zákonná podmienka v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a navyše úspech žalobkyne v základnom konaní neznamena automatickú garanciu duplicitného práva na primerané finančné zadostučinenie. Žalovaný nesúhlasil ani s výškou uplatneného nároku. Ide predovšetkým o satisfakčný prostriedok, sankčná funkcia je druhoradá, keďže uplatňovanie sankcií proti zákonom zakázanému správaniu dodávateľov je prioritne zverené odvetviam verejného práva napr. SOI, NBS, Ministerstvo financií SR. Žalovaný nesúhlasil s tým, aby výške primeraného finančného zadostučinenia sa mala určovať podľa výšky hrozacej ujmy, v tomto prípade bola ujma kompenzovaná zamietnutím žaloby. Za primerané zadostučinenie s ohľadom na výšku údajnej ujmy žalobkyne považoval sumu maximálne 5 Eur. Citoval

aj časť odôvodnenia rozsudkov Krajského súdu v Prešove 17CoCsp/23/2022 o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 Eur a ako aj 9CoCsp/49/2020 vo výške 50 Eur a Okresného súdu Prešov 13Csp/135/2019 vo výške 50 Eur.

3. Žalobkyňa v replike na vyjadrenie žalovaného nesúhlasila s jeho argumentáciou. Poukázala na závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu SR 7Cdo/80/2020 zo dňa 24.8.2022, v zmysle ktorých úspešný spotrebiteľ v základnom konaní môže byť aj v postavení žalovaného a v rozsudku z predchádzajúceho konania nemusí byť konštatované porušenie povinnosti dodávateľa vo výrokovvej časti. Pre vznik nároku sa nevyžaduje ani existencia a výška vzniknutej ujmy spotrebiteľa, čo uviedol Najvyšší súd v uznesení 6Cdo/127/2017. Pokiaľ ide o výšku nároku uviedla, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia má mať odradzujúci účinok pre dodávateľov od porušovania práv spotrebiteľov a citovala z rozsudku Krajského súdu v Prešove 2Co/137/2016 zo dňa 24.5.2017. Vyslovila názor o primeranosti uplatnenej výšky vzhľadom na postoj žalovaného a intenzitu porušenia spotrebiteľských noriem a na to, že spotrebiteľ ako „obyčajný občan“ v základných konaniach pociťuje výrazné stresové vypätie z dôvodu neskúsenosti so súdnou mocou, ale aj zo skutočnosti, že čelí sporu s ekonomicky, právne a spoločensky silnejším protivníkom. Napokon poukázala na viaceré súdne rozhodnutia, ktorými bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške bezdôvodného obohatenia dodávateľa na úkor spotrebiteľa.

4. Žalovaný právo na dupliku nevyužil.

5. Súd vykonal dokazovanie písomnými vyjadreniami strán, spisom tohto súdu 9Csp/158/2022 a zistil tento skutkový stav:

6. Dňa 18.12.2018 bola uzavretá písomná zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorou žalovaný poskytol žalobkyni spotrebiteľský úver vo výške 699 Eur s ročnou úrokovou sadzbou 11,81%. V spore vedenom na tomto súde pod sp. zn. 9Csp/158/2022 uplatnil žalovaný voči žalobkyni nárok na zaplatenie istiny 50 Eur a úrokov z omeškania 5% ročne od 27.6.2020 do zaplatenia a tiež nárok na náhradu trov konania vo výške 67,75 Eur. Nárok odôvodnil tým, že žalobkyňa mala zaplatiť podľa zmluvy 750 Eur, uhradila len 700 Eur. V uvedenom konaní prevzal zastúpenie žalobkyne advokát, ktorý predložil písomné vyjadrenie k žalobe, ktorým ju žiadal zamietnuť z dôvodu, že žalovaný nepreukázal postup v súlade s odbornou starostlivosťou pri skúmaní životných nákladov žalobkyne. V uvedenej veci sa nepojednávalo, došlo len k vyhláseniu rozsudku bez pojednávania pod č.k. 9Csp/158/2022-82 zo dňa 29.5.2023, ktorým súd žalobu VÚB a.s. zamietol v celom rozsahu. Dospel totiž k záveru, že veriteľ neskúmal riadne bonitu spotrebiteľky, konkrétne nezisťoval jej iné mesačné výdavky ako sú náklady na bývanie, SIPO, telefón. Výdavky na živobytie súd stanovil na 628,96 Eur vo výške životného minima žalobkyne a jej troch nezaopatrených detí znížených na 60%, zohľadnil výdavky na splácanie úverov, ktoré boli zistené vo výške 50 Eur mesačne, pričom príjem žalobkyne bol len vo výške 526,67 Eur mesačne, čo predstavovalo 504,16 Eur netto. Následne súd dospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ale aj nemožnosti jeho predčasného zosplatnenia s poukazom na § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Proti tomuto rozsudku sa žalovaný neodvolal, preto rozsudok nadobudol právoplatnosť 20.6.2023.

7. Je nepochybné, že zmluva o úvere uzavretá medzi stranami je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

8. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

9. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

10. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

11. Podľa 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde

domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

12. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je porušenie práva alebo povinnosti podľa osobitných predpisov slúžiacim na ochranu spotrebiteľa (napr. zákon o ochrane spotrebiteľa, o spotrebiteľskom úvere, o finančných službách na diaľku, osobitné ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka).

13. Judikatúra sa v prípade nárokov uplatnených na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ustálila v tom, že základ nároku je daný, pokiaľ bol spotrebiteľ v predchádzajúcom spore úspešný pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa. To uviedol aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019, keď konštatoval, že účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Žiadnu inú podmienku, aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje.

14. Ten istý záver vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu SR 1Cdo/107/2021 zo dňa 28.2.2023, ktorý taktiež uviedol, že jedinou podmienkou priznania práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspech spotrebiteľa v súdnom konaní bez ohľadu na to aké právo spotrebiteľa bolo porušené. V prípade, ak je spotrebiteľ v základnom konaní úspešný, či už ako žalobca pri domáhaní sa svojho práva, alebo ako žalovaný pri bránení svojho práva, naplnia sa tak podmienky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.

15. Akceptujúc princíp právnej istoty upravený v článku 2 ods. 2 CSP súd preto rešpektuje vyššie uvedené vyslovené právne závery. Keďže žalobkyňa ako spotrebiteľka bola v predchádzajúcom spore úspešná voči žalovanému, nakoľko v rozsudku jednoznačne boli konštatované porušenia povinnosti žalovaného ako dodávateľa voči žalobkyni z dôvodu, že žalovaný neskúmal riadne jej bonitu a tým porušil svoju povinnosť konať s odbornou starostlivosťou pri poskytovaní úveru žalobkyne, základ jej nároku na primerané finančné zadosťučinenie je daný.

16. Súd sa domnieva, že významné pre posúdenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia je to, o aké vážne porušenia práva spotrebiteľa išlo. Musí sa vychádzať z konkrétnych skutkových okolností, prihliadať na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania žalovaného, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu.

17. Súd pri určení výšky finančného zadosťučinenia musí zohľadniť všetky okolnosti konkrétneho prípadu a stanoviť výšku v súlade so zákonnou požiadavkou primeranosti. Základným účelom primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 vety tretej zákona č. 250/2007 Z.z. je predovšetkým satisfakcia žalobcu ako spotrebiteľa, čo vyplýva zo samotného názvu tohto inštitútu „zadosťučinenie“. Keďže však zaplatenie finančného zadosťučinenia pre povinný subjekt spôsobuje finančnú ujmu, má poskytnutie finančného zadosťučinenia aj sankčnú povahu, ktorá je však druhoradá a teda nepochybne plní len vedľajšiu úlohu, keďže primárnou je satisfakcia žalobcu. Udeľovanie sankcií je vecou trestného a správneho konania nie občianskoprávneho konania. Ak spotrebiteľ argumentuje dosiahnutím odradzujúceho účinku na dodávateľa, aby si plnil svoje povinnosti a neporušoval práva spotrebiteľa, to môže dosiahnuť podnetom na správne konanie, ktoré v prípade žalovaného by bolo v právomoci NBS a tento orgán by bol oprávnený uložiť žalovanému (v prípade zistenia používania neprijateľných zmluvných podmienok alebo porušovania zákonných povinností) nie malú sankciu. Pokiaľ však spotrebiteľ túto možnosť nevyužije, potom sa javí, že jeho cieľom v skutočnosti nie je odradiť žalovaného od porušovania zákona a používania neprijateľných zmluvných podmienok, ale o získanie

majetkového prospechu na jeho úkor, s čím nie je možné sa stotožniť. Finančné zadostučinenie určuje súd svojou vlastnou úvahou, pričom súdna prax pri rozhodovaní o jeho výške je rôznorodá. Prisudzovanie vyšších súm finančného zadostučinenia súd považuje za favorizovanie sankčnej funkcie daného inštitútu, s čím nie je možné súhlasiť. Pokiaľ žalobca poukazuje na niektoré súdne rozhodnutia o priznaní vyšších súm finančného zadostučinenia súd uvádza, že existujú aj viaceré rozhodnutia o priznávaní finančného zadostučinenia v rozsahu 50 – 100 eur s čím sa stotožnil aj Krajský súd v Prešove napr. v rozsudku 6CoCsp/20/2021 zo dňa 14.12.2021, 11Co/87/2019 zo dňa 27.2.2020 alebo dokonca Krajský súd v Prešove zmenil rozsudok súdu I. inštancie a priznal len 50 Eur rozsudkom 9CoCsp/49/2020 zo dňa 25.3.2021 alebo 17CoCsp/32/2020 zo dňa 29.9.2020. Rozdielne názory na daný inštitút závisia od posudzovania jeho zmyslu a účelu a pokiaľ ide o tvrdenia žalobkyne o výraznom stresovom vypätí spojenom so základným konaním, súd ho považuje za neadekvátne, keďže v predchádzajúcej veci nebol vytýčený termín pojednávania, došlo len k vyhláseniu rozsudku bez pojednávania a teda žalobkyňa nemala dôvod prežívať nejaký stres pri pojednávaní a navyše bola právne zastúpená, keďže aj jej vyjadrenie voči žalobe spracoval jej právny zástupca.

18. Žalobkyňa sama poukazovala na viaceré súdne rozhodnutia, ktoré priznali primerané finančné zadostučinenie vo výške zodpovedajúcej bezdôvodnému obohateniu, prípadne hrozbe bezdôvodného obohatenia veriteľa na úkor spotrebiteľa. Ani v jednom z týchto rozhodnutí však do výšky finančného zadostučinenia nebola zahrnutá požadovaná náhrada trov právneho zastúpenia veriteľa v predchádzajúcom konaní. Nárok na náhradu trov konania predstavuje procesný nárok, o ktorom rozhodne súd v konečnom rozhodnutí, pričom má možnosť nárok na náhradu trov konania nepriznať s poukazom na § 257 CSP. Preto súd považuje za absurdné, ak žalobkyňa žiada priznať finančné zadostučinenie nielen vo výške sumy bezdôvodného obohatenia, ktoré chcel žalovaný získať na jej úkor, ale aj vo výške uplatnenej náhrady trov konania. Súd preto vyhovel žalobe len čiastočne a teda vo výške 50 Eur, ktorú sumu považuje za primeranú vzhľadom na všetky okolnosti tohto prípadu a žalobu v prevyšujúcej časti ako neopodstatnenú zamietol.

19. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V danom prípade výška prisúdenej istiny závisela od úvahy súdu a preto súd vychádzal zo záveru, že žalobca bol v spore úspešný a z toho dôvodu mu priznal nárok na plnú náhradu trov konania, ktorý sa bude odvíjať len od výšky prisúdenej istiny. Súd totiž nezistil žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne.

20. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.